

Bilag 1
Redegørelse for tillægsregulativ
for en delstrækning i Terkelsbøl
Å

INDHOLD

1	INDLEDNING	2
2	LOV OG PLANGRUNDLAG	3
2.1	VANDLØBSLOVEN.....	3
2.2	VANDOMRÅDEPLAN	3
2.3	MILJØVURDERING AF PLANER OG PROGRAMMER OG AF KONKRETE PROJEKTER (VVM)	4
2.4	KOMMUNEPLAN I RELATION TIL NATUR, JORDBRUG, LANDSKAB OG KULTUR	5
2.5	NATURBESKYTTELSE, BYGGELINJEBESTEMMELSER, FREDNINGER.....	6
2.6	PLANFORHOLD	7
2.7	NATURA 2000-OMRÅDER OG HABITATDIREKTIVETS BILAG IV ARTER.....	7
2.7.1	<i>Natura 2000</i>	7
2.7.2	<i>Habitatdirektivets bilag IV arter</i>	9
2.8	MILJØBESKYTTELSESLOVEN	10
2.8.1	<i>Spildevandsplan</i>	10
2.9	PLANER FOR FISKEPLEJE.....	11
2.10	LOV OM OKKER.....	11
2.11	DE AFVANDINGSMÆSSIGE KRAV TIL VANDLØBET/JORDBRUGSINTERESSER.....	12
3	ÆNDRINGER I FORHOLD TIL TIDLIGERE REGULATIV.....	12
3.1	VEDLIGEHOLDELSE	13
3.1.1	<i>Grødeskæring</i>	13
4	AFVANDINGSMÆSSIGE OG MILJØMÆSSIGE KONSEKVENSER.....	14
4.1	AFVANDINGSMÆSSIGE KONSEKVENSER.....	14
4.2	MILJØMÆSSIGE KONSEKVENSER.....	15
5	LITTERATUR	17

1 INDLEDNING

Ved udarbejdelse af tillægsregulativer for offentlige vandløb skal der redegøres for det lovgrundlag og de planer (f.eks. kommuneplan og vandområdeplan), som danner grundlag for regulativet¹. Der skal ligeledes redegøres for, hvilke konsekvenser det nye regulativ har for de afvandingsmæssige og miljømæssige forhold i vandløbet.

Regler for udarbejdelse af regulativer er beskrevet i vandløbsloven. Her er det fastsat, at vandløb skal vedligeholdes, så afvandingssevnen ikke forringes. Dog skal vedligeholdelsen af vandløbet (f.eks. grødeskæring) sikre, at de miljømæssige krav til vandløbskvaliteten også tilgodeses. Vandløbets miljømæssige krav er fastsat i de nationale vandområdeplaner. Som konsekvens af loven skal reglerne om vandløbets fremtidige anvendelse således fastsættes ud fra en konkret afvejning af alle de interesser, der er knyttet til vandløbet både miljømæssigt og afvandingsmæssigt.

De planer og love, som har betydning for kommunens forvaltning af vandløbene, er uddybet i denne redegørelse, og konsekvenserne er beskrevet.

¹ Bekendtgørelse nr. 919 af 27. juni 2016 om regulativer for offentlige vandløb

2 LOV OG PLANGRUNDLAG

I henhold til § 2 i bekendtgørelsen nr. 919 af 27. juni 2016 om regulativer for offentlige vandløb, skal der redegøres for de planer m.v., som danner grundlag for dette tillægsregulativ.

De forhold, der har betydning for den delstrækning tillægsregulativet vedrører, er uddybet i nedenstående gennemgang af planer og gældende love.

2.1 Vandløbsloven

Det fremgår af vandløbslovens § 1 (lovbekendtgørelse nr. 1217 af 25. november 2019), at det skal tilstræbes at sikre, at vandløb kan benyttes til afledning af vand, navnlig overfladevand, spildevand og drænvand. Endvidere skal fastsættelse og gennemførelse af foranstaltninger efter loven ske under hensyntagen til de natur- og miljømæssige krav til vandløbskvalitet, som fastsættes i anden lovgivning.

Disse bestemmelser medfører, at reglerne om vandløbenes fremtidige anvendelse og vedligeholdelse ikke skal fastsættes ud fra individuelle interesser, men skal fastsættes ud fra en konkret afvejning af alle de interesser, der er knyttet til vandløbene – f.eks. afvanding, naturbeskyttelse, fiskeri, jagt, sejlads m.v.

2.2 Vandområdeplan

EU's medlemslande vedtog i 2000 Vandrammedirektivet. Direktivet fastlægger bindende rammer for vandplanlægningen i EU. I Danmark er direktivets bestemmelser lovmæssigt fastlagt i Lov om vandplanlægning (Bekendtgørelse af lov om vandplanlægning nr. 126 af 26/01/2017).

Terkelsbøl Å er beliggende i Hovedvandopland 4.1 Vidå-Kruså, som er en del af vandområdeplan 2015-2021 for vandområdedistrikt "internationalt vandområdedistrikt".

Ifølge vandområdeplanen er vandløbet miljømålsat til god økologisk tilstand, og der er foretaget en indsats med bundudskiftning.

Bestemmelserne i dette tillægsregulativ skal derfor understøtte krav i vandområdeplanen for vandløbet.

Om miljømålet i vandområdeplanen er opfyldt for vandløbene i op- og nedstrøms retning, afhænger af parametrene smådyr, fisk og vandplanter. Hvis bare en af de tre parametre ikke opfylder kravene til miljømålet, så vurderes det, at vandløbets miljømål ikke er opfyldt.

Artsammensætningen af smådyr i vandløbet bedømmes ved hjælp af Dansk Vandløbs Fauna Indeks (DVFI). Tilstanden angives i faunaklasser på en skala fra 1 til 7, hvor 7 er den bedste og 1 den dårligste tilstand. For langt de fleste vandløb er kravet om god økologisk tilstand sat til faunaklasse 5.

Miljømålet i forhold til vandplanter bedømmes ud fra Dansk Vandløbs Planteindeks (DVPI). Her beregnes et indeks på baggrund af en liste over forskellige vandplanter samt deres dækningsgrader.

Basisanalysen i seneste Vandplan (VP3) angiver den økologiske tilstand for Terkelsbøl å som værende dårlig. Det skyldes at tilstanden for fisk er dårlig. Tilstanden for smådyr er angivet som god, mens tilstanden for planter er ukendt.

Aabenraa Kommune ønsker igennem dette tillægsregulativ at sikre, tilstanden for især fisk og planter forbedres, således at vandløbet kan opnå sin målsætning. På sigt må det formodes, at en mere selektiv fjernelse af sumplanter og selektering af ægte strømelskende vandplanter, kan få en positiv effekt på sammensætningen af både fisk, smådyr og planter i vandløbet. Dermed kan en ændring i praksis bringe Terkelsbøl Å tættere på målopfyldelse jf. Vandplanerne.

2.3 **Miljøvurdering af planer og programmer og af konkrete projekter (VVM)**

Da vandløbsregulativer danner retsgrundlag for administrationen af de offentlige vandløb og dermed rammerne for de fremtidige anlægstilladelser til projekter, er regulativerne, og dermed også tillægsregulativer omfattet af miljøvurderingsloven (LBK nr 1976 af 27/10/2021 af lov om miljøvurdering af planer og programmer og af konkrete projekter (VVM)). Da planen medfører en automatisk vurdering af virkningen på et internationalt

naturbeskyttelsesområde under hensyntagen til områdets bevaringsmålsætninger, er tillægsregulativet omfattet af § 8, stk. 1, pkt. 2 i miljøvurderingsloven.

Der er derfor obligatorisk miljøvurdering af tillægsregulativet, og myndigheden skal udarbejde en miljørapport. Miljøstyrelsen er som berørt myndighed blevet hørt om afgrænsningen af miljørapporten, men er ikke kommet med input til afgrænsningen af rapporten. På den baggrund har Aabenraa Kommune afgrænset miljørapporten til at omhandle tillægsregulativets påvirkning af natur- og miljøtilstanden i selve vandløbet, påvirkningen på relevante internationale beskyttelsesområder samt en redegørelse for de afvandingsmæssige konsekvenser tillægsregulativet måtte have.

2.4 **Kommuneplan i relation til natur, jordbrug, landskab og kultur**

I Aabenraa Kommuneplan (2015-2026) fastlægges de overordnede rammer, mål og retningslinjer for kommunens fysiske udvikling i byen og i det åbne land. Kommuneplanen omfatter beskrivelser af værdifulde landbrugsområder og landskaber, udpegede lavbundsområder og kulturhistorie. Kommuneplanen findes på Aabenraa Kommunes hjemmeside www.aabenraa.dk.

Laves der ændringer i vandløbet, skal der tages hensyn og foretages overvejelser i forhold til retningslinjerne i kommuneplanen. Dette kunne f.eks. være i forhold til følgende områder:

- Lavbund- og vådområder: I de udpegede lavbundsområder og vådområder er der begrænsede muligheder for at etablere nye anlæg og byggerier, da disse vil kunne forhindre senere naturgenopretning. Også i forhold til risiko for klimabetingede oversvømmelser giver det mening at friholde lavbundsområder for bebyggelse.
- Landskab og geologiske bevaringsværdier: Landskaber med geologiske bevaringsværdier såsom tunneldale, randmorænestrøg m.fl. samt profiler (skrænter og klitter med synlige jordlag) med særlige interesser skal beskyttes, bevares og synliggøres. Der skal tages hensyn til de geologiske bevaringsværdier ved beplantning, bygge- og

anlægsarbejder, råstofindvinding, skovrejsning, kystsikring m.v. i det åbne land.

- **Kulturmiljøer:** De fysiske spor af Aabenraa Kommunes historie i det åbne land skal bevares, så befolkningen nu og i fremtiden kan opleve, hvordan 10.000 års samfundsudvikling afspejles i kulturlandskabet. Der skal fortsat være plads til fornyelser i det åbne land, men den fremtidige udvikling skal ske med respekt og forståelse for den fælles kulturarv.
- **International naturbeskyttelse:** Natur- og miljøtilstanden i de internationale naturbeskyttelsesområder og i vandløb, søer, fjorde og grundvand skal bevares og forbedres i overensstemmelse med natur- og vandplanerne. Bestande af truede og sjældne arter og naturtyper skal generelt fastholdes og øges.

2.5 **Naturbeskyttelse, byggelinjebestemmelser, fredninger**

Terkelsbøl Å er på hele den strækning tillægsregulativet vedrører registreret som beskyttet vandløb efter naturbeskyttelsesloven².

Det betyder, at der ikke må foretages ændring i tilstanden i vandløbet. Der kan i visse tilfælde dispenseres herfra. Den almindelige regulativmæssige grødeskæring og oprensning af vandløbet kan foretages uden dispensation fra naturbeskyttelsesloven.

Der er udpeget §3 naturbeskyttede områder i form af eng på flere strækninger, som tillægsregulativet vedrører.

Tillægsregulativet implementeres i et område, hvor der er flere genstande af kulturhistorisk betydning. Der findes 2 stenalderboplads langs Terkelsbøl Å på den strækning tillægsregulativet vedrører, fortrinsvis fra ældre stenalder. Der er tale om et typisk ressourceområde fra såvel jæger- som bondestenalder. Tillægsregulativet vurderes ikke at påvirke disse bosættelsesplads. Derudover findes flere beskyttede sten- og jorddiger i

² Naturbeskyttelseslovens § 3

nærhed af vandløbet. Nærmeste er placeret omtrentligt 50 meter fra vandløbet. Det vurderes at tillægsregulativet ikke påvirker disse, da effekten primært er lokalt knyttet til selve vandløbet.

Terkelsbøl Å er på den strækning tillægsregulativet gælder, omfattet af åbeskyttelseslinjen. Der må derfor ikke placere bebyggelse (bygninger, skure, campingvogne, mv.) samt foretage beplantning og terrænændringer i en afstand af 150 m fra disse vandløb uden tilladelse hertil. Det vurderes ikke at tillægsregulativet er i konflikt med åbeskyttelseslinjen, da tillægsregulativet alene vedrører en ændring i grødeskæringspraksis.

2.6 **Planforhold**

Tillægsregulativet vedrører alene arealer i landzone, og der er ikke umiddelbart planer for at ændre dette. Tillægsregulativet vurderes ikke at påvirke områdets status som landzone.

2.7 **Natura 2000-områder og Habitatdirektivets bilag IV arter**

2.7.1 **Natura 2000**

I henhold til bekendtgørelse om udpegning og administration af internationale beskyttelsesområder samt beskyttelse af visse arter (BEK nr. 1595 af 6. december 2018) skal der foretages en vurdering af, om et påtænkt projekt kan påvirke et Natura 2000 område væsentligt. Dette gælder også for projekter, der finder sted uden for Natura 2000 områder, men som kan have betydning ind i Natura 2000 området. Bestemmelsen gælder også ved udarbejdelse, vedtagelse og revision af vandløbsregulativer efter vandløbsloven.

Nærmeste Natura 2000-område er nr. 98 Tinglev Sø og Mose, Ulvemose og Terkelsbøl Mose, som primært er karakteriseret ved nedbrudt højmoser med spredte tørvegrave, brunvandede søer og store andele af skovbevokset tørvemose som danner levesteder for rørhøg, rørdrum, trane, blåhals og rødrygget tornskade. Blåhals har en stor bestand i fuglebeskyttelsesområdet, mens trane, rørdrum, rørhøg og rødrygget tornskade har bestande på 1-2 par.

Udpegningsgrundlag for Fuglebeskyttelsesområde nr. 62		
Fugle:	Rørdrum (Y)	Rørhøg (Y)
	Trane (Y)	Blåhals (Y)
	Rødrygget tornskade (Y)	

Naturtyper, fugle og andre arter, der udgør udpegningsgrundlaget for Natura 2000 området (fra Miljø- og Fødevareministeriet, Naturstyrelsen).

Aabenraa Kommune vurderer, at der ikke er sandsynlighed for, at indholdet i tillægsregulativet vil medføre en negativ påvirkning af ovennævnte natura-2000 områder og deres udpegningsgrundlag. Den ændrede grødeskæringspraksis vil have en lokal effekt, som primært knytter sig til den vandløbsstrækning den nye praksis implementeres på. Vedligeholdelsen af vandløbet foregår lokalt, og vil derfor ikke genere de nævnte arter på udpegningsgrundlaget.

Terkelsbøl Å er en del af Vidåsystemet, og har derfor direkte sammenhæng med Natura2000 habitatområde nr. 90 "Vidå med tilløb, Rudbøl sø og Magisterkogen". Det er derfor ikke usandsynligt, at arter på udpegningsgrundlaget bruger Terkelsbøl Å som yngle- eller rasteområde. Udpegningsgrundlaget for habitatområde 90 er som følger:

Udpegningsgrundlag for Habitatområde nr. 90		
Naturtyper:	Næringsrig sø (3150)	Vandløb (3260)
	Rigkær (7230)	
Arter:	Bæklampret (1096)	Flodlampret (1099)
	Havlampret (1095)	Snæbel* (1113)
	Dyndsmerling (1145)	Odder (1355)

Naturtyper, fugle og andre arter, der udgør udpegningsgrundlaget for Natura 2000 området (fra Miljø- og Fødevareministeriet, Naturstyrelsen).

Afstanden til området er ca. 17 km. Det er derfor ikke vurderingen at nogen af de nævnte naturtyper på udpegningsgrundlaget påvirkes. Det er muligt at arterne på udpegningsgrundlaget findes i Terkelsbøl Å. Den ændrede grødeskæringspraksis vil dog medføre mere favorable forhold for arterne, idet de fysiske forhold i Terkelsbøl Å forbedres. Ved at selektere på de ægte vandplanter, vil der opstå et mere varieret fysisk miljø med forbedrede skjul og fødesøgningsmuligheder som følge. Et mere varieret vandløbsmiljø med afveksling mellem sten/gruset bund og aflejringer af mere sandet/blødt substrat, vil også give gode muligheder for gydninger for de anførte arter. Det er derfor vurderingen at udpegningsgrundlaget ikke påvirkes negativt.

Samlet set vurderer Aabenraa Kommune at der ikke vil ske en negativ påvirkning af nogen Natura 2000 områder.

2.7.2 Habitatdirektivets bilag IV arter

EU har udpeget en gruppe dyre- og plantearter, der er særligt sårbare og truede. Arterne fremgår af Habitatdirektivets bilag IV, og de kaldes derfor i daglig tale for bilag IV-arter. For bilag IV arterne forpligter medlemslandene sig til at træffe de nødvendige foranstaltninger for en streng beskyttelsesordning. I Danmark findes der 36 dyrearter, som hører under bilag IV kategorien. En række dyr omfattet af habitatdirektivets bilag IV og naturbeskyttelseslovens § 29a kan have levested, fødesøgningsområde eller sporadisk opholdssted i eller i området omkring Terkelsbøl Å.

Der er dog ingen konkrete observationer (<https://naturdata.miljoportal.dk>) af arter optaget på bilag IV i umiddelbar nærhed af delstrækningen, som tillægsregulativet vedrører.

Den mest sandsynlige art i området vurderes at være odder, som fouragerer og lever langs vandløbet. Terkelsbøl Å har dog for nuværende ikke en gunstig tilstand for fisk. Tillægsregulativet vurderes at forbedre tilstanden for ægte vandplanter i vandløbet, og derigennem skabes også gunstigere forhold for fisk. Tillægsregulativet må derfor forventes at have en positiv effekt for eventuelle oddere i området.

Der er flere søer placeret under 200 meter fra vandløbet, så det er ikke usandsynligt at der er padder som eksempelvis løgfrø og spidssnudet frø i området. Padder opholder og yngler sig dog ikke strømmende vand. Det er derfor ikke Aabenraa Kommune vurdering, at tillægsregulativet vil påvirke eventuelle padder i området.

Terkelsbøl Å er en del af Vidå, og derfor kan det heller ikke udelukkes, at der trækker snæbel op på den strækning, som tillægsregulativet vedrører. Da tillægsregulativet har til formål at skabe en bedre tilstand for de ægte vandplanter, vil dette føre til gunstigere forhold for fisk som snæbel, arter af lampret og laksefisk generelt. Den ændrede vedligeholdelse påvirker derfor ikke fiskene negativt.

Det kan ikke afvises, at der er arter af flagermus som vandflagermus, brunflagermus, sydflagermus, troldflagermus og dværgflagermus i området. Tillægsregulativet vurderes dog ikke at påvirke eventuel tilstedeværelse af disse negativt.

Aabenraa Kommune vurderer derfor, at vedtagelsen af dette regulativ ikke vil beskadige eller ødelægge yngle- eller rasteområder for dyrearter på habitatdirektivets bilag IV.

2.8 Miljøbeskyttelsesloven

Miljøbeskyttelseslovens formål er, at medvirke til at værne om natur og miljø, så samfundsudviklingen kan ske på et bæredygtigt grundlag i respekt for menneskets vilkår og for bevarelse af dyre- og plantelivet.

Miljøbeskyttelsesloven fastsætter at stoffer, der kan forurene vandet, ikke må tilføres vandløb, søer eller havet, og at sådanne stoffer ikke må oplægges, så der er fare for, at vandet forurenes. Stoffer, der er aflejret i vandløb, søer eller havet, må ikke uden tilladelse påvirkes, så de kan forurene vandet³. Der kan dog i særlige tilfælde gives tilladelse til, at spildevand tilføres vandløb m.v.³

Miljøbeskyttelseslovens kapitel 4 fastsætter kravene til udledning af spildevand til vandløb. Når udledningstilladelser gives, skal den hydrauliske belastning af vandløbet vurderes, således at udledninger ikke giver anledning til uønsket erosion eller oversvømmelse af vandløbsnære arealer.

2.8.1 Spildevandsplan

I Aabenraa Kommunens Spildevandsplan 2018-2022 fremgår det hvilke udledningpunkter, der findes til vandløbene i forhold til udledning fra offentlige spildevandsledninger. Spildevandsplanen findes på Aabenraa Kommunes hjemmeside.

I spildevandsplanen fremgår der ikke udløb af overfladevand fra befæstede arealer til Terkelsbøl Å.

³ Miljøbeskyttelseslovens § 27 § 28

2.9 Planer for fiskepleje

DTU Aqua har udarbejdet udsætningsplan for vandløbene i Vidå-oplandet, hvor Terkelsbøl Å indgår.

Den øverste del af vandløbet er kanaliseret og tilgroet. DTU AQUA vurderer, at det ikke er egnet til ørredvand. Tillægsregulativet gælder ikke for denne strækning. Strækningen hvor tillægsregulativet gør sig gældende, er mere slynget med en god vandstrøm og mange skjul i vegetationen. Trods en meget fin udlagt gydebanke består ørredbestanden kun af ældre udsatte ørred. DTU AQUA har i planen for fiskepleje derfor indstillet, at der skal udsættes 2.100 stk. 1-års yngel.

2.10 Lov om okker

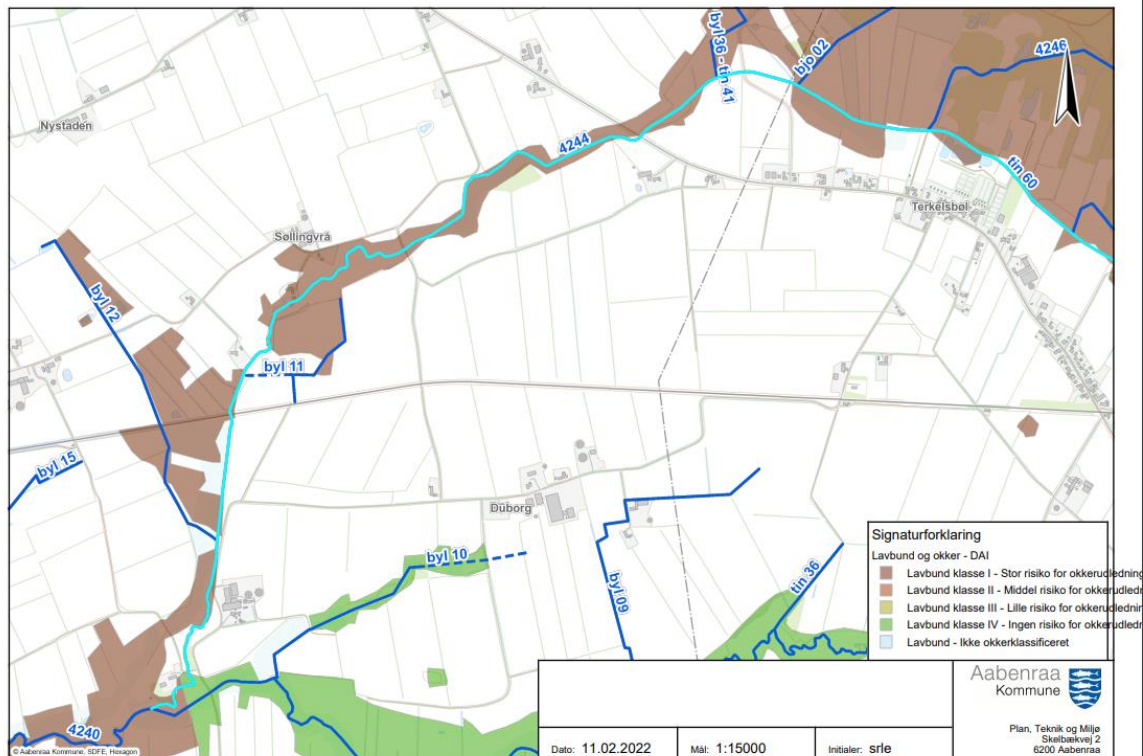
Ved okkerloven fra 2015 er potentielle områder for udledning af okker i vandløbet vurderet og klassificeret fra klasse I (stor risiko) til klasse IV (ingen risiko).

Okkerpotentielle områder er lavtliggende steder, hvor der kan være specielt høje koncentrationer af jernforbindelser i undergrunden. Jernforbindelserne kan omdannes til okker, der kan udvaskes til vandløb og søer, hvor okkeren er skadelig for dyre- og plantelivet.

I de okkerpotentielle områder, skal der tages særlige hensyn ved dræning, og i klasse I til III områderne skal der efter okkerloven søges om tilladelse til dræning af de berørte arealer ved vandløbsmyndigheden⁴.

Størstedelen af strækningen hvor tillægsregulativet implementeres, er placeret i lavbund klasse I – stor risiko for okkerudledning. Tillægsregulativet medfører dog ikke en sænkning af grundvandstanden eller nydræninger. Det vurderes derfor ikke at tillægsregulativet vil medføre øget udvaskning af okker.

⁴ Okkerlovens § 2

2.11 De afvandingsmæssige krav til vandløbet/jordbrugsinteresser

Det direkte opland til Terkelsbøl i på strækningen tillægsregulativet vedrører, består af en blanding af ferske enge og dyrkede arealer. Der er således afvandingsinteresser langs strækningen. Formålet med tillægsregulativet er ikke at forringe vandafledningen, samtidig med at der grødeskæres mere skånsomt og selektivt på de rigtige arter.

3 ÆNDRINGER I FORHOLD TIL TIDLIGERE REGULATIV

Det nye tillægsregulativ vedrører alene grødeskæringspraksis for en delstrækning af Terkelsbøl Å (4244) på 3.568 meter.

Strækningen starter nedstrøms Løgumklostervej (st. 1.212) og ned til sammenløbet med Grønå og Uge Bæk (st. 4.780).

Øvrige bestemmelser i det gamle regulativ er fortsat gældende med mindre det ophæves af tillægsregulativet.

3.1 Vedligeholdelse

3.1.1 Grødeskæring

I det tidligere regulativ er det angivet at grønnskæringen foretages én gang årligt og i et omfang efter behov. Grønnskæringen skulle foretages inden den 15. september. Endvidere måtte grøden højest skæres i et omfang svarende til de regulativmæssige dimensioner.

I det gældende regulativ er der således tale om en behovsbestemt grønnskæring, hvor regelsættet for vedligeholdelsen derfor ikke er præcis og gennemskueligt for borgere og brugere.

I det nye regulativ går vedligeholdelsen af vandløbet fra at være behovsbestemt til at være terminsbestemt med et præcist regelsæt for skæringen.

Endvidere åbnede det tidligere regulativ op for at grønnskæringen kunne gennemføres i hele vandløbets profil, hvor der ikke blev efterladt grøde til gavn for miljøtilstanden.

I det nye regulativ åbnes op for 2 grønnskæringer. Den første skal bekæmpe problemgrødearter i forsommeren for at give plads til at der kan udvikle sig en større rigdom af plantearter i vandløbet igennem selektiv og mosaik grønnskæring ved 2. skæring.

Terkelsbøl Å vokser voldsomt til med især brøndkarse, som giver langsomt flydende vand og høj vandstand hen over sommeren. Langsomt flydende vand kan være til ugunst for livet i vandløbet, som foretrækker og er afhængigt af friskt strømmende vand. Der er på lange strækninger i vandløbet gennemført restaurering med udlægning af sten og grus i 2020. For at fremme den gode økologiske tilstand og en fauna, som er knyttet til friskt strømmende vand ændres grønnskæringen mod en praksis, som tilgodeser og understøtter god økologisk tilstand for smådyr, fisk og planter i vandløb med frisk strømmende vand. Den nye grønnskæringspraksis skal samtidig sikre afvandingsinteresserne langs vandløbet jf. Vandløbsloven.

På baggrund af at det i Terkelsbøl Å typisk er brøndkarse, som hen over sommeren gror kraftigt og lukker vandløbet fra kant til kant, nedsætter strømhastigheden kraftigt og bortskygger de ægte vandplanter, som vandstjerne og vandranunkel på vandløbsbunden, vil der ske en tidlig selektiv grønnskæring af alene brøndkarse, vandpest samt stivstænglet pindsvineknop. Stivstænglet pindsvineknop skal helst trækkes op med rod.

Der gennemføres to årlige grødeskæringer i Terkelsbøl Å.

Den første skæring skal i perioden fra 1. juni til 1. juli. Ved første skæring fjernes selektivt brøndkarse, vandpest og pindsvineknop i fuld regulativmæssig bredde. Kun disse 3 arter må grødeskæres.

I efteråret foretages anden grødeskæring. Skæringen skal ske i perioden 1. september – 1. oktober. Ved anden grødeskæring foretages skæring som en mosaik, hvor der efterlades øer af grøde med strømrender imellem. Dog således at den samlede grødeskæringsbredde, der er angivet i tabellen nedenfor opnås. Såfremt denne strømrendebredde allerede er tilstede ved gennemgangen skæres der ikke.

Termin	Dato	Strækning (m)	Metode	Vejledende Strømrende bredde (m)
1	1. juni – 1. juli	1.212 til 4.780	Selektiv skæring/optræk af brøndkarse, vandpest og pindsvineknop i fuld bredde	Maksimalt samlet 2,5 meter
2	Fra 1. september – 1. oktober	1.212 til 4.780	Strømrender med grødemosaiker.	Maksimalt samlet 2,5 meter

4 AFVANDINGSMÆSSIGE OG MILJØMÆSSIGE KONSEKVENSER

Formålet med tillægsregulativet er både at forbedre de afvandings- og miljømæssige interesser, der er tilknyttet vandløbet, hvilket er nærmere beskrevet i det følgende. Herved er tillægsregulativets vedligeholdelsesbestemmelser i tråd med vandløbslovens formålsparagraf.

4.1 Afvandingsmæssige konsekvenser

Det nye tillægsregulativ skal sikre, at de bestående afvandingsmæssige interesser langs vandløbet på den berørte strækning ved at introducere 2 årlige skæringer.

Den første tidlige grødeskæring gennemføres som en selektiv vedligeholdelse, hvor såkaldte "problemarter" i vandløbet, der erfaringsmæssigt lukker profilet

og bremser vandflowet, fjernes. Der er tale fjernelse af arterne brøndkarse og stivstænglet pindsvineknop

Denne skæring skaber herefter en åbent forløb, hvorved afstrømningsevnen i vandløbet sikres hen over sommeren.

Den nuværende grødeskæring kaldes i det nye regulativ 2. skæring, som gennemføres i sensommeren/efteråret for at gøre vandløbet klar til større vinterafstrømninger, hvorved de afstrømningsmæssige interesser tilgodeses i vandløbet

4.2 **Miljømæssige konsekvenser**

Vandløbets fysiske tilstand og dets vedligeholdelse skal fastlægges i et regulativ på baggrund af målsætningen for det pågældende vandløb, som fremgår af planlægningen.

Terkelsbøl Å er målsat i statens vandområdeplan for den strækning tillægsregulativet vedrører. Det betyder at vedtagelsen af tillægsregulativet ikke må hindre målopfyldelse.

Generelt set kan grødeskæring påvirke alle tre kvalitetselementer, fisk, smådyr og planter, der definerer miljømålet for et vandløb. DCE har undersøgt hvorledes grødeskæring påvirker den biologiske kvalitet /1/. Undersøgelserne viser, at der ved grødeskæringer, der gennemføres mere end én gang i løbet af planternes vækstsæson, er risiko for, at der ikke opnås målopfyldelse for den økologiske tilstand for planter (DVPI). Der kan opnås målopfyldelse i vandløb, defineret efter DVPI, såfremt grødeskæringen reduceres til 1 gang årligt.

Assens Kommune har dog udført forsøg med ændret grødeskæringspraksis, hvor der selektivt fjernes sumplanter fra vandløbet. Analyser af data indsamlet i 2020 viser, at der er mere groft substrat og større dybdevariation i vandløbene efter blot et år med ændret grødeskæringspraksis, ligesom der også er en øget forekomst af døgnfluer, slørvinger og vårfluer og en bedre økologisk tilstand vurderet med Dansk Vandløbsfauna Indeks (DVFI) i vandløbene. Aabenraa Kommune vurderer at der kan opnås en tilsvarende god effekt i Terkelsbøl å.

Tillægsregulativet åbner op for 2. årlige grødeskæringer imod en skæring i dag. Den ekstra grødeskæring gennemføres alene som en selektiv skæring, der er målrettet problemarter, der lukker vandløbet til og som erfaringsmæssigt "kvæler" andre grødearter.

Kommunen vurderer derfor, at denne skæring vil sikre plads og lysforhold til, at andre og flere forskellige plantearter kan udvikle sig i vandløbet til gavn for mulighederne for at sikre miljømålet.

I det tidligere regulativ var der åbnet op for at der kunne skæres i hele vandløbets profil uden plads til grøde. Denne adgang til at skære i hele profilet udgår ved 2. skæring, som alene foretages i en smal strømmende eller ved mosaikskæring, hvor der altid efterlades grøde i vandløbet.

Ifølge /1/ kan god økologisk tilstand formentlig opnås i vandløb, hvor der opstår refugier, hvor grøden ikke skæres, såfremt der i refugierne er forekomst af diverse plantesamfund med karakteristika, der ligner de, der findes i upåvirkede vandløb. Hvis det kan opfyldes, kan være muligt at nå målopfyldelse i vandløb, der skæres mere end én gang årligt.

Ved at efterlade områder, der ikke skæres, og hvor forskellige plantearter har mulighed for at udvikle sig opstår der levesteder for både fisk og smådyr, der er direkte tilknyttet refugier tilknyttet vandplanter. Herved forventes det, at det nye regulativ understøtter vandløbets muligheder for at sikre målopfyldelse.

Det vurderes således samlet set, at tillægsregulativet vil bidrage til målopfyldelse i Terkelsbøl Å. Den nye grødeskæringspraksis foretages med fokus på bevarelse/fjernelse af specifikke grødearter. Det vil bidrage til at øge den fysiske variation i vandløbet, hvorved der kan skabes varierede leve- og skjulesteder for fisk og smådyr i vandløbet. Endvidere vil netværksskæringen med bevarelse af specifikke grødearter bidrage til at forbedre diversiteten af vandløbsplanter i vandløbet. Dette vil have en kaskadeeffekt på både fisk og smådyr, som får bedre livsvilkår. Som udgangspunkt er al grødeskæring dog et negativt indgreb i vandløbet. Denne form for skæring forventes dog at være mere naturskånsom end tidligere praksis.

5 LITTERATUR

/1/ Bach, H. (red.), Baattrup-Pedersen, A., Holm, P.E., Jensen, P.N., Larsen, T. Ovesen, N.B., Pedersen, M.L., Sand-Jensen, K., Styczen, M. 2016. Faglig udredning om grødeskæring i vandløb. Aarhus Universitet, DCE – Nationalt Center for Miljø og Energi, 106 s. - Videnskabelig rapport fra DCE - Nationalt Center for Miljø og Energi nr. 188.